



Datum

2021-10-13

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2021-887

Yttrande

Till

Justitiedepartementet

**Remiss från Justitiedepartementet - En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)
Ju2021/02070**

Yttrande**Sammanfattning**

Justitiedepartementet har gett Malmö stad möjlighet att yttra sig över förslag om en ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38). [Ju2021/02070]

Överlag så ser kommunstyrelsen positivt på flera punkter i förslaget om en ny lag för ordningsvakter då den nuvarande lagen är otidsenlig och inte möter kommunens behov. Förslaget innebär att polisens avlastas men att större ansvar och kostnader läggs på den aktör som beställer ordningsvakter. Det ökade ansvaret och kostnaderna avser främst de föreslagna reglerna om visitation, omhändertagande och transport av omhändertagna. Att polisen ska leda och kontrollera ordningsvakternas arbete framkommer tydligt i utredningens förslag men kommunstyrelsen ställer sig negativt till att det saknas en tydlig beskrivning på vilka grunder ett tillstånd ges och vilken bedömning som polisen utgår från.

Kommunstyrelsen är positivt inställda till att polisen kommer få ansvar för ordningsvaktsutbildningen och sköta utbildningen samt att förslaget dubblar utbildningstimmar för ordningsvakterna. Kommunstyrelsen är negativt inställda till förslaget att ordningsvakter ska få transportera frihetsberövande personer. Att låta ordningsvakter transportera frihetsberövande personer går utanför ramen för ordningsvaktens uppdrag dvs att upprätta den allmänna ordningen. Vidare ser kommunstyrelsen att förslaget sannolikt medför ökade kostnader för kommuner som beställare, med hantering av transport, kostnader för fordon för att avlämna omhändertagna liksom underhåll av fordonen, eventuell skyddsutrustning etc. Kommunstyrelsen ställer sig negativ till förslaget att ta bort den säkerhetsprövning som görs av anställda i bevakningsföretag och som bedömer den medborgerliga pålitligheten innan luckorna i säkerhetsskyddslagen täpps till.

Övergripande kommentarer på utredningen

Ur ett större samhällsperspektiv avlastar förslaget, som föreslås träda ikraft 2023-07-01, polisen, men lägger större ansvar och kostnader på beställaren av ordningsvakter. Malmö stad är stor beställare av ordningsvaktstjänster bl.a. vid evenemang men också vad gäller ordningshållande av Citytunneln och ordningsvakterna på Möllevångstorget.

Kommunstyrelsen ser att en förändrad lagstiftning kan komma att påverka nu gällande avtal avseende ordningsvaktstjänster, där konsekvenser av de föreslagna utökade möjligheterna för ordningsvakter kan bli kostnadsdrivande för exempelvis de föreslagna reglerna om visitation och omhändertagande. Visserligen är det ofta väntetider till dess polis kommer till plats för omhändertagande men om ordningsvakter ska transportera omhändertagna innebär det att beställaren måste ta höjd för att det kan finnas tidpunkter då ordningsvakterna inte är tillgängliga för det uppdrag vakterna de facto blivit upphandlade för.

Kommunstyrelsen ser dock överlag positivt på flera punkter i förslaget om ny lag för ordningsvakter. Den nuvarande lagen om ordningsvakter är i mångt och mycket otidsenlig och möter inte alltid kommunens behov. Exempelvis torde utredningens förslag ge större möjligheter till tillstånd för användande av ordningsvakter också i ett förebyggande syfte. I dag nekas kommuner ofta att nyttja ordningsvakter. Kommunstyrelsen befarar dock att utredningens förslag inte kommer ändra detta förhållande utan att det fortsatt blir en diskretionär prövning från de olika polisområdenas sida. Det är också önskvärt med en tydligare genomlysning av vad utredningens förslag innebär för kommuner i förhållande till de gränser kommunallagen 2 kapitel, 2 § ställer upp om att ”kommuner och regioner får inte ha hand om sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, en annan region eller någon annan ska ha hand om”. Med föreslagna ändringar kan kommuner bli beställare av vad som nu vore att betrakta som enkom polisiära åtgärder, det vill säga något staten ska ta hand om.

Kommunstyrelsen menar att de föreslagna ändringarna bör ytterligare genomlysas vad gäller ansvar för beställaren – också om denne är en kommun – risker för densamma, kostnader för densamma – hur kostnadsansvaret ska regleras när staten sparar medel men andra aktörer får bestrida kostnaderna.

Kommunstyrelsen vill också påpeka att ansvaret för att upprätthålla trygghet främst bör vara statens. Staten har ett våldsmonopol där medborgare bör kunna förlita sig på att brukandet av våldsmonopolet sker på ett ansvarsfullt sätt. Samtidigt som ordningsvakternas roll ökar i samhället, är det av vikt att påpeka vad anges både i nuvarande lag om ordningsvakter 1 § såväl som i föreslagen lagstiftning 2 §, att ordningsvakter medverkar, jämväl att det föreslagna stadgandet har utökats med att upprätthålla ”säkerhet samt främja trygghet”. Det är polisen som ska ha huvudansvaret för den allmänna ordningen, ordningsvakter ska medverka.

4.6.3 Förutsättningar för att få använda ordningsvakter

Malmö stad har ett nära samarbete med polismyndigheten i kommunen och ett utökat samarbete mellan lokalpolis och de av Malmö stad upphandlade ordningsvakterna på Möllevångstorget. Samarbetet är fördelaktigt för det gemensamma arbetet med att förebygga och

minska brott och hantera ordningsstörningar. En viktig aspekt att beakta är finansieringsprincipen om ansvar och kostnader förflyttas mellan statlig nivå (polisen) till kommunen. Ordningstvakter ska visserligen stå under polisens befäl, men polisen får inte ges en oinskränkt rätt att beordra ordningstvakter att utföra uppgifter som exempelvis kommunen som beställare inte gett ordningstvakterna. Att polisen ska leda och kontrollera ordningstvakternas arbete framkommer tydligt i utredningens förslag och där bra fungerande samverkan med många aktörer inblandade inom ett geografiskt område används som ett argument för att låtare få tillstånd för ordningstvakter än om det saknas sådan samverkan. Kommunstyrelsen ställer sig negativ till att utredningsförslaget saknar en tydlig beskrivning på vilka grunder en sådan bedömning kommer göras d.v.s. risken för en godtycklig bedömning är stor eftersom polisen indirekt bedömer tillståndet utifrån sin egen förmåga för ledning och kontroll.

6.5.4 Utbildningens omfattning och övergripande innehåll

Kommunstyrelsen ställer sig positiv till utredningsförslaget att dubblera utbildningstimmarna för ordningstvakter från 80 timmar till 160 timmar. I förslaget saknas dock diskussionen om vikten av att ha en god kommunikativ förmåga när man arbetar som ordningstvakt. Kommunstyrelsen ser gärna att kommunikation ska ingå som en del i dessa utbildningstimmar som är föreslagna samt andra viktiga områden såsom lika värde, antidiskriminering samt konflikthantering på engelska.

Kommunstyrelsen är positivt inställda till att polisen ansvarar för ordningstvaktutbildningen och sköter utbildningen. Bevakningsföretag kan sälja utbildningen till sökande ordningstvakter som av polisen, i ett senare skede, bedöms olämpliga som ordningstvakt. Utbildningen måste vara kvalitetssäkrad.

Kommunstyrelsen anser även att det utökade utbildningsinnehållet ska vara retroaktivt för befintliga ordningsförordnande dvs att tillkommande utbildningsinnehåll ska genomföras i samband med nästkommande fortutbildning. Kommunstyrelsen tycker inte att utbildningen ska delas in i grundutbildning och en utbildning för att arbeta med mer krävande uppgifter. En och samma grundutbildning och fortutbildning kvalitetssäkrar att samtliga ordningstvakter får en likvärd utbildning oavsett arbetsuppgifter eller bevakningsuppdrag.

8.9.4 Transport av personer som omhändertagits enligt lagen om omhändertagande av berusade personer

Kommunstyrelsen är negativt inställda till förslaget att ordningstvakter ska få transportera frihetsberövande personer. Att transportera frihetsberövande personer är att agera utanför ramen för ordningstvaktens uppdrag dvs att upprätta den allmänna ordningen.

Uppdragsgivare som t.ex. Malmö stad betalar för ordningstvakternas närvaro och upprätthållande av den allmänna ordningen. Uppdragsgivare betalar inte bevakningsföretagen för transport av frihetsberövande personer. Bevakningsföretag kommer att debitera uppdragsgivare transportutgifter som t.ex. bränsle, parkeringsutgifter och övertid för personal.

Vid transport av frihetsberövande personer kan hela eller delar av ordningsvakterna lämna bevakningsområdet under obestämd tid beroende på omständigheterna kring transporten. Detta medför att bevakningsområdet får ingen eller bristfällig säkerhet pga. frånvaro under obestämd tid.

Vid transport av frihetsberövade personer ökar risken för störningar och det medför flera praktiska svårigheter i genomförandet av uppdragen. Förutsättningarna ser olika från uppdrag till uppdrag som t.ex. avstånd till parkeringsplats och lämpliga parkeringsplatser.

Vid transport av frihetsberövande personer krävs det säkra fordon för att genomföra uppdraget på ett sådant sätt utan att riskera ordningsvakterna och den frihetsberövade personens hälsa. Bevakningsföretagens fordon kommer anpassas för uppdraget vilket kan belasta uppdragsgivaren ekonomiskt.

Kommunstyrelsen ser även en ökad risk mot ordningsvakterna vid transport av frihetsberövande personer t.ex. hot, våld, fritagningsförsök och skadegörelse på fordon. Detta kan medföra att det införs ett skyddsstopp utifrån ett arbetsmiljöperspektiv.

Vid transport av frihetsberövande personer kan det uppstå situationer där ordningsvakter och/eller den frihetsberövande personen behöver akut sjukvård. Då bevakningsföretagen saknar lagligt stöd att köra fortare än tillåten hastighet eller parkera på icke tillåten plats kan det tidsfördröja akuta situationer.

8.9.5 Transport av personer som omhändertagits med stöd av polislagen

Kommunstyrelsen ställer sig negativa till förslaget då det sannolikt kommer att medföra ökade kostnader när kommunen är beställare. Detta gäller framförallt hanteringen av transport, kostnader för fordon, underhåll av fordon, skyddsutrustning och inte minst tidsaspekten för transporter som tas av vakternas ordinarie bevaknings- och ordningshållande uppdrag. Detta kan leda till ökade kostnader i form av fler vakter.

10.15.3 Kravet på medborgerlig pålitlighet

Kommunstyrelsen ställer sig negativ till förslaget att ta bort den säkerhetsprövning som görs av anställda i bevakningsföretag och som bedömer den medborgerliga pålitligheten. Kommunstyrelsen är medveten om att lagen hel är skild från lagen om ordningsvakter och att det är också ett omfattande system för att kontrollera/sortera ut personer som är kopplade till kriminella strukturer eller politisk antidemokratisk extremism. Men att göra uppluckringar av säkerhetskontroll och granskning av personal som driver och/eller arbetar i auktoriserade bevakningsföretag innebär att Säkerhetspolisens bedömning avseende de personer som är medborgerligt opålitliga i framtiden då kommer tillåtas att driva och arbeta i bevakningsföretag. Det är av yttersta vikt att tilliten och pålitligheten av personal i bevakningsbranschen har en hög säkerhetsnivå. Att genomföra förslaget kan innebära en ökad risk för Sveriges säkerhet. Kommunstyrelsen anser att säkerhetsskyddslagen och säkerhetskraven på bevakningsföretag bör synkroniseras innan förslaget att säkerhetsprövningen av anställda i bevakningsföretag tas bort.

Ordförande

.....
Karin Stjernfeldt Jammeh
.....

Sekreterare

.....
Anna-Lena Alerud
.....

Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet och lämnar in en skriftlig reservation.

Moderaterna lämnar in ett särskilt yttrande.



Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2021-10-12 kl 10:00-11:20
Plats	Distans via Teams
Utses att justera	Håkan Fäldt
Justeringen	2021-10-19
Protokollet omfattar	§327

Underskrifter	Sekreterare Anna-Lena Alnerud	
	Ordförande Katrín Stjernfeldt Jammeh
	Justerande Håkan Fäldt

Beslutande ledamöter

Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande)
Roko Kursar (L) (1:e vice ordförande)
Andréas Schönström (S)
Rose-Marie Carlsson (S)
Mubarik Mohamed Abdirahman (S)
Stefana Hoti (MP)
Emma-Lina Johansson (V)
Håkan Fäldt (M)
Helena Nanne (M)
Anton Sauer (C)
John Roslund (M) ersätter Vakans M (M) (2:e vice ordförande)
Nima Gholam Ali Pour (SD) ersätter Magnus Olsson (SD)

Ej tjänstgörande ersättare

Anders Rubin (S)
Nils Anders Nilsson (S)
Frida Trollmyr (S)
Anders Skans (V)
John Eklöf (M)
Tony Rahm (M)
Martin Molin (C)
Rickard Åhman Persson (SD)

Övriga närvarande

Anders Olin (SD)
Carina Nilsson (S) (Ordförande) (Kommunfullmäktige)
Sedat Arif (S) (Kommunalråd)
Ewa Bertz (L) (Kommunalråd)
Simon Chrisander (L) (Kommunalråd)
Andreas Norbrant (Stadsdirektör)
Tomas Barring (Chefsjurist)
Anna-Lena Alnerud (Sekreterare)
Belma Rosarv (Sekreterare)
Magdalena Bondeson (Sektionschef)
Jonas Rosenkvist (Avdelningschef)
Micael Nord (Avdelningschef)
Anna Westerling (Ekonomidirektör)
Erica Arvebratt (tf HR-direktör)
Ann Andersson (Budgetchef)
Claes Ramel (Finanschef)
Nicklas Sjöqvist (Presschef)
Louise Lagerlund (Stadsjurist)

§ 327 Remiss från Justitiedepartementet - En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)
STK-2021-887

Sammanfattning

Malmö stad har av Justitiedepartementet getts möjlighet att yttra sig över betänkandet En ny lag om ordningsvakter (SOU 2021:38). Stadskontoret har tagit fram ett förslag till yttrande i samverkan med fastighets- och gatukontoret, fritidsförvaltningen, kulturförvaltningen samt serviceförvaltningen då det är dessa förvaltningar som berörs mest av en modernisering och effektivisering av regelverket.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsen godkänner kommunstyrelsens arbetsutskotts reviderade förslag till yttrande och sänder det till Justitiedepartementet.

Beslutsgång

Ordföranden Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Emma-Lina Johansson (V) yrkar att det i yttrandet ska framgå att kritiken mot ordningsvakter som en ersättning för poliser ska stärkas och när fler patrullerande poliser behövs ska resurserna tillhandahållas av staten och kommunerna ska inte köpa in tjänsterna.

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Reservationer och särskilda yttranden

Emma-Lina Johansson (V) reserverar sig mot beslutet och lämnar in en skriftlig reservation, bilaga 1.

Håkan Fäldt (M), Helena Nanne (M) och John Roslund (M) lämnar in en ett särskilt yttrande, bilaga 2.

Beslutet skickas till

Justitiedepartementet

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut KSAU 211011 §575 med Särskilt yttrande (M)
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts yttrande
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 211004 Remiss från Justitiedepartementet - En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)
- Förslag till yttrande
- Remiss från Justitiedepartementet - En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)
- En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)
- Anstånd beviljat till 13 oktober



Vänsterpartiet

Reservation

Kommunstyrelsen 2021-10-12: Ärende 4. Remiss från Justitiedepartementet - En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)

Vänsterpartiet anser inte att våldsmonopolet ska privatiseras. Kommunala ordningsvakter som befinner sig i offentlig miljö är ingen bra lösning. Det är, och ska vara, Polisens uppgift att säkra tryggheten, det är inte önskvärt att lokala olika lösningar med ordningsvakter tar över.

I den föreslagna remissen är det bra med förstärkt utbildning men det är ändå alldeles otillräckligt.

Vi yrkar att i yttrande ska kritiken mot ordningsvakter som en ersättning för poliser stärkas. Vi vill inte ha privata lösningar på samhällsproblem. När det behövs fler patrullerade poliser så ska staten tillhandahålla dessa. Kommunerna ska inte köpa in tjänsterna.

Malmö 2021-10-12

Emma-Lina Johansson (V)

**Med instämmande av
*Anders Skans (V)***

**Kommunstyrelsen 2021-10-12****Ärende 4. Remiss från Justitiedepartementet – En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)**

Moderaterna är positiva till en utökad utbildning för ordningsvakter. De utför viktiga uppgifter jämnt mot medborgarna och möter några av samhällets mest utsatta. Det är därför av yttersta vikt att de har rätt verktyg för att bemöta allmänheten på ett korrekt sätt.

Samtidigt ser Moderaterna i Malmö hellre en utveckling där en kommunal ordningspolis införs för att komplettera den statliga polisen. Dessa skulle till exempel kunna ingripa mot ordningsstörningar utfärda böter, vara synliga och nära medborgarna och gripa misstänkta gärningsmän för att sedan överlämna till den statliga ingripandepolisen. Den kommunala ordningspolisen skulle också kunna utföra många av de uppgifter som remissen öppnar för att ordningsvakter ska kunna utföra, exempelvis transport av frihetsberövade.

Det är uppenbart att Sverige har ett stort behov av mer uniformerad trygghetsskapande personal i det offentliga rummet och att staten via polismyndigheten inte själva kommer att klara av uppgiften, men Moderaterna i Malmö är övertygade om att kommunerna allra bäst kan bidra till det uniformerade trygghetsarbetet om de inte begränsas till att kunna anställa ordningsvakter utan istället ges möjlighet att anställa kommunala ordningspoliser.

Håkan Fäldt (M)

Helena Nanne (M)

John Roslund (M)

Med instämmande av

John Eklöf (M)

Tony Rahm (M)